

Ocena wpływu wsparcia w ramach Osi Priorytetowej IV Energia przyjazna środowisku i Osi Priorytetowej V Efektywność energetyczna i gospodarka niskoemisyjna w RPO WL 2014-2020

Warszawa, sierpień 2023 r.

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejskie Fundusze
Strukturalne i Inwestycyjne

Materiał współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

Cel badania

Głównym celem badania była identyfikacja i kompleksowa ocena efektów wsparcia w ramach osi IV Energia przyjazna środowisku (PI 4a) i osi V Efektywność energetyczna i gospodarka niskoemisyjna (PI 4b, 4c i 4e) RPO WL 2014-2020 w odniesieniu do założonych celów.

Metodologia Badawcza

- podejście badawcze oparte na ewaluacji wspieranej teorią, uzupełnione studiami przypadku i analizą porównawczą
- analiza dokumentów programowych i strategicznych, dokumentacji konkursowej i projektowej, raportów i opracowań tematycznych oraz danych statystycznych
- wywiady indywidualne z przedstawicielami instytucji odpowiedzialnych za proces programowania, naboru projektów i wdrażania RPO WL 2014-2020 oraz z beneficjentami
- ankieta internetowa (CAWI) z beneficjentami oraz panel z udziałem ekspertów dziedzinowych

Zakres badania

Działania wdrażane w Osi priorytetowej IV Energia przyjazna środowisku oraz Osi priorytetowej V Efektywność energetyczna i gospodarka niskoemisyjna RPO WL 2014-2020:

- Działanie 4.1 Wsparcie wykorzystania OZE
- Działanie 4.2 Produkcja energii z OZE w przedsiębiorstwach
- Działanie 5.1 Poprawa efektywności energetycznej przedsiębiorstw
- Działanie 5.2 Efektywność energetyczna sektora publicznego
- Działanie 5.3 Efektywność energetyczna sektora mieszkaniowego
- Działanie 5.4 Transport niskoemisyjny
- Działanie 5.5 Promocja niskoemisyjności
- Działanie 5.6 Efektywność energetyczna i gospodarka niskoemisyjna dla Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego

Zakres czasowy:

Badanie zostało przeprowadzone w okresie od kwietnia do lipca 2023 roku. Zakres analiz obejmował okres od początku wdrażania RPO WL 2014-2020 do czerwca 2023 roku.

WSPARCIE ROZWOJU OZE

(PI 4A, DZIAŁANIA 4.1 i 4.2 RPO WL 2014-2020)

Cel główny:

- ✓ stworzenie konkurencyjnego rynku energii odnawialnej jako elementu zrównoważonego rozwoju regionu oraz zaspokojenie rosnących potrzeb energetycznych w województwie lubelskim

Liczba dofinansowanych projektów: 941

Wartość dofinansowania UE: 1,084 mld PLN¹

Kluczowe efekty projektu - wszystkich zawierających komponenty OZE:

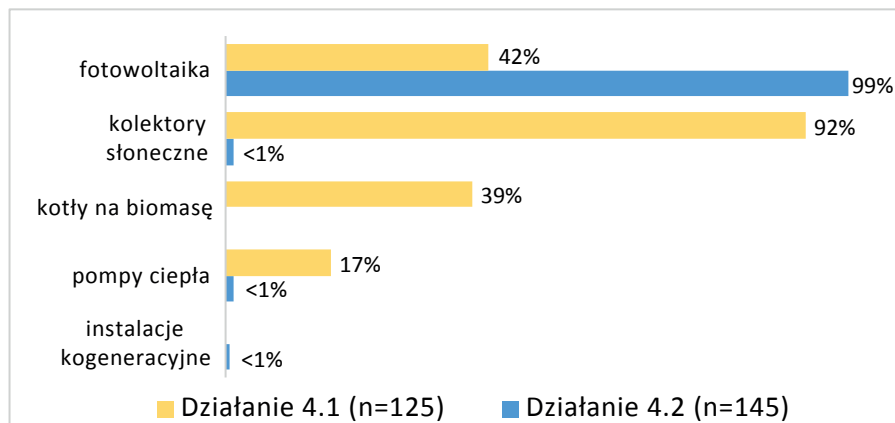

produkcja energii elektrycznej z OZE: 28,42 tys. instalacji o łącznej mocy 215,6 MWe, posiadających zdolność produkcji 215,9 GWhe w skali roku,

produkcja energii cieplnej z OZE: 76,17 tys. instalacji o łącznej mocy 407,6 MWt, posiadających zdolność produkcji 320,8 GWht w skali roku.

WYKRES: TYPY INSTALACJI OZE REALIZOWANE PRZEZ BENEFICJENTÓW W DZIAŁANIU 4.1 I 4.2 RPO WL 2014-2020

¹ Stan na 30.04.2023 r.

Zdolność produkcyjna energii elektrycznej we wspartych instalacjach OZE odpowiada 3,4% całkowitego zapotrzebowania na energię elektryczną w województwie lubelskim oraz 15,4% zapotrzebowania na energię w gospodarstwach domowych. Wsparte instalacje OZE mają zdolność zaspokojenia potrzeb energetycznych około 100,1 tys. gospodarstw domowych oraz około 305 tys. mieszkańców województwa lubelskiego, a więc ponad 90% mieszkańców Lublina.

Kluczowe korzyści z realizacji projektów:

- ✓ **istotne zwiększenie udziału OZE w bilansie energetycznym regionu**
– 2-krotny wzrost mocy wytwórczych energii elektrycznej z OZE w stosunku do roku 2016
- ✓ **znaczące zwiększenie potencjału produkcji energii ciepłej z OZE**
- wzrost o około 24% mocy źródeł OZE wykorzystywanych w ciepłownictwie indywidualnym w stosunku do roku 2016
- ✓ **popularyzacja energetyki prosumenckiej**
- ✓ **inicjowanie współpracy na rzecz rozwoju OZE** na poziomie lokalnym
- stymulowanie rozwoju **energetyki obywatelskiej** opartej o OZE

Dobre praktyki:

- aktywizowanie społeczeństwa i angażowanie go w działania projektowe: mikroinstalacje OZE (projekty parasolowe)
- dostosowanie zasad finansowania do zmieniających się uwarunkowań na rynku OZE
- nacisk na przeciwdziałanie ubóstwu energetycznemu
- dobrze zdefiniowany katalog wskaźników monitorujących efekty projektów OZE

POPRAWA EFEKTYWNOŚCI ENERGETYCZNEJ

(PI 4B i 4C, DZIAŁANIA 5.1, 5.2 i 5.3 RPO WL 2014-2020)

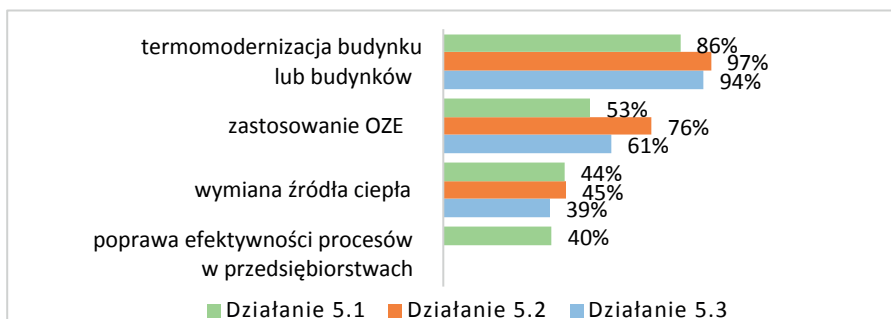
Cel główny:

- ✓ ograniczenie zużycia energii w gospodarce oraz w sektorach: publicznym i mieszkaniowym, celem obniżania kosztów funkcjonowania oraz poprawy stanu środowiska

Liczba dofinansowanych projektów: 569

Wartość dofinansowania UE: 646,7 mln PLN

WYKRES: GŁÓWNE TYPY DZIAŁAŃ W ZAKRESIE EFEKTYWNOŚCI ENERGETYCZNEJ REALIZOWANE W DZIAŁANIACH 5.1, 5.2 I 5.3 RPO WL 2014-2020

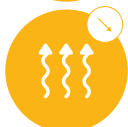

Kluczowe efekty projektu:

modernizacja energetyczna 1179

budynków o łącznej powierzchni użytkowej 1,74 mln m²

oszczędność energii cieplnej

na poziomie około 974 795 GJ/rok

oszczędność energii elektrycznej

na poziomie rzędu 124 676 MWh/rok

Inne korzyści z realizacji projektów:

- ✓ **promowanie wzorców** dotyczących poprawy efektywności energetycznej budynków w sektorze przedsiębiorstw i publicznym
- ✓ **poprawa jakości przestrzeni publicznej** oraz wkład w ochronę zabytków
- ✓ w przypadku przedsiębiorstw - **poprawa konkurencyjności** rynkowej i **kształtowanie proekologicznego wizerunku firm**

Dobre praktyki:

- stymulowanie kompleksowego podejścia do poprawy efektywności energetycznej na poziomie kryteriów
- zastosowane w projektach inteligentnych systemów pomiaru, monitoringu lub zarządzania wykorzystaniem energii
- zaangażowanie ekspertów oceniających wnioski w proces doskonalenia zasad wyboru i oceny projektów
- dobrze zdefiniowany katalog wskaźników monitorujących efekty działań z zakresu poprawy efektywności energetycznej

ROZWÓJ STRATEGII NISKOEMISYJNYCH (PI 4E, DZIAŁANIA 5.4, 5.5 i 5.6 RPO WL 2014-2020)

Cel główny:

- ✓ wspieranie gospodarki niskoemisyjnej, a przez to ograniczenie poziomu emisji gazów cieplarnianych i innych szkodliwych substancji do środowiska

Liczba dofinansowanych projektów: 107, z czego:

- 97 projektów dotyczących modernizacji oświetlenia ulicznego i 3 dotyczące budynków pasywnych (Działanie 5.5)
- 4 projekty dotyczące transportu niskoemisyjnego (Działanie 5.4)
- 3 projekty z zakresu multimodalnej mobilności miejskiej dla ZIT LOF (Działanie 5.6)

Wartość dofinansowania UE: 555,2 mln PLN

Kluczowe efekty projektów - transport niskoemisyjny:

budowa Zintegrowanego Centrum Komunikacyjnego dla Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego

budowa inteligentnych systemów transportowych w kluczowych ośrodkach regionu, w tym budowa **22 nowoczesnych węzłów przesiadkowych**

zakup **38 nowych i modernizacja 19 niskoemisyjnych jednostek taboru pasażerskiego** (co stanowi 12,5% wszystkich autobusów wykorzystywanych w miejskim transporcie publicznym)

budowa **26 obiektów „Park&Ride”** oraz **39 obiektów „Bike&Ride”** z **487 miejscami postojowymi**, a także **83,7 km ścieżek rowerowych** (wzrost o 13,2% w stosunku do roku 2016)

Kluczowe efekty projektów - modernizacja oświetlenia ulicznego:

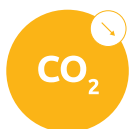

modernizacja 69 843 punktów oświetleniowych, głównie poprzez wymianę nieefektywnych i energochłonnych opraw

Pozostałe efekty projektów:

- ✓ instalacja systemów monitoringu jakości powietrza (7 projektów)
- ✓ budowa obiektów demonstracyjnych w technologii pasywnej (3 projekty)

Kluczowy efekt ekologiczny interwencji:

redukcja emisji CO₂ (20,86 tys. ton równoważnika CO₂/rok) oraz **ograniczenie emisji innych zanieczyszczeń do powietrza**.

Inne korzyści z realizacji projektów:

- ✓ oszczędność energii elektrycznej w gminach
- ✓ pozytywny wpływ na zmianę schematów mobilności mieszkańców, szczególnie w większych ośrodkach
- ✓ popularyzacja transportu rowerowego jako atrakcyjnej, wygodnej i bezpiecznej formy transportu niskoemisyjnego

Dobre praktyki:

- zastosowanie **zintegrowanego podejścia** do rozwoju **niskoemisyjnej sieci transportowej w województwie**
- **zaliczkowanie** oraz zastosowanie uproszczonych sposobów rozliczania wydatków w wybranych projektach.

Kluczowe rekomendacje:

> W obszarze wsparcia rozwoju OZE:

- dalsze stymulowanie **rozwoju energetyki prosumenckiej**
- w odniesieniu do instalacji innych niż prosumenckie – **premiowanie technologii kluczowych z punktu widzenia efektywnej transformacji energetycznej** (źródła sterowalne, magazynowanie energii)

> W obszarze poprawy efektywności energetycznej:

- ukierunkowanie wsparcia na **wdrażanie działań kompleksowych**, realizujących równoległe cele dotyczące redukcji emisji gazów cieplarnianych oraz przeciwdziałania niskiej emisji
- unikanie dublowania instrumentów wsparcia - **koncentracja wsparcia na wybranych, wrażliwych lub szczególnie istotnych** obszarach interwencji

> W obszarze rozwoju strategii niskoemisyjnych:

- wprowadzenie w projektach dotyczących niskoemisyjnego oświetlenia **obligatoryjnego wymogu** zastosowania w projekcie **inteligentnego systemu sterowania oświetleniem**

Zamawiający:

Województwo Lubelskie
ul. Artura Grottgera 4
20-029 Lublin

Wykonawca:

FUNDEKO Korbel, Krok-Baściuk Sp.J.
ul. Przejazd 4/77
02-654 Warszawa

